

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

**№12
2025**

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariysi. Pedagogik ta'limgotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariysi va metodikasi (sohalari bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariysi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariysi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariysi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'linda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariysi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 08.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

2025-yil, dekabr, 12-son

Use of Technology for Developing Your Expertise in One of the Four Skills In an Academic Context 1825	Mirqodirova Nozarijin Xolmurod qizi
Oliydan keyingi pedagogik ta'lim tizimida global va mahalliy nazariyası: antropologik ijihat 1829	Norimov Farkhyot Qurbanovich
Zamonaviy bilimlarni intensiv integratsiyalashda va o'qilishda tadqiqchilik metodlari 1834	Nurmamatova Nargiza Saidovna
O'smirlik davri yosh kesimida koping xulq-atvorming shakllanishi 1839	Saboxidinova Shahnoza Xojjakbar qizi
Korreksion pedagogika: ilmiy-metodik asoslar va ta'lim sifatiga ta'sir mexanizmlari 1843	Mirzakobilov A'skarali Davronovich
Talabalarда tanqidiy fikrashni shakllantishning innovatsion pedagogik texnologiyalari 1846	Kurnamova Sanobar Makhmumurod qizi
O'smirlik davrida axloqiy o'zini o'zi anglashni ijtimoly psixologik xususiyatlari 1851	Galdiyeva Mehrilbon Durdijeyeva

ZAMONAVIY BILIMLARNI INTENSIV INTEGRATSIYALASHDA VA O'QITISHDA TADQIQOTCHILIK METODLARI

Nurmatova Nargiza Saidovna
Qashqadaryo viloyati Shahrisabz shahridagi 24-ixtisoslashgan maktab
direktori, olyi tojitali ona tili va adabiyot fani o'quvituvchisi

Annotatsiya: Ushbu mafqulada ta'lim mazmunini xotijiy ta'lim tizimlarida kuzatilayotgan ta'lim shakllari modifikatsiyasiga oid ittg'or tajribalar asosida takomillashtirish masalalari yoriladi. Shuningdek, ta'lim jarayonida o'quvchilarning kichik tadqiqotchilik faoliyatini innovatsion yondashuvilar asosida tashkil etishning meyoriy-huquqiy va metodologik asoslarini rivojlanitish masalalari tahsil qiliadi. Ilmiy manbalarga tayangan holda olib borilgan nazariy tahlillar o'quvchillarda maktab yoshidani boshlab tadqiqot ko'nikmalarini shakllaninsh, ularning mohiyatini anglash hamda ilmiy-konseptual tafakkurni rivojilantirishga yo'naltirilgan.

Kelit so'zlar: ta'lim shakllari, tadqiqot ko'nikmalar, pedagogik qonuniyatlari, texnologiyalar, metodologiya, innovatsion rivojibit

Abstract: This article addresses the improvement of educational content based on international experiences related to the modification of educational forms. It also examines the development of normative and methodological foundations for organizing students' small-scale research activities in the educational process through innovative approaches. The theoretical analysis, grounded in scientific sources, focuses on fostering research skills in students from an early school age, enhancing their understanding of the essence of research activity, and developing scientific and conceptual thinking.

Key words: forms of education, research skills, pedagogical principles, technologies, methodology, innovative environment.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы совершенствования содержания образования на основе зарубежного опыта модификации образовательных форм. Анализируется развитие нормативно-методологических основ организации малой исследовательской деятельности учащихся в образовательном процессе с применением инновационных подходов. Теоретический анализ, основанный на научных источниках, направлен на формирование у учащихся исследовательских навыков с раннего школьного возраста, осмысливание сущности исследовательской деятельности, а также развитие научно-концептуального мышления.

Ключевые слова: образовательные формы, исследовательские навыки, педагогические закономерности, технологии, методология, инновационная среда.

KIRISH

Mamlakatimizda ta'lim mazmunini xorijiy tendensiyalaraming ta'lim shakllari modifikatsiyalariga oid tajribalari asosida takomillashtirish, ta'lim jarayonida o'quvchilarning kichik tadqiqotchilik faoliyatini innovatsion yondashuvlar asosida tashkil qiliشning meyoriy asoslar takomillashtirilmoxda. Buning uchun bo'lajak pedagoglar umumiyl o'rta ta'lim bosqichiga tayyor holatda kelishi zatur hisoblanadi. Mazkur sohan rivojlanishda "Oliy ta'lim mazmunini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlanining barqaror rivojlanishiga munosib hissa qo'shadigan, mehnat bozorida o'z o'mini topa oladigan yuqori malakali kadrlar taylorlash tizimini yo'lg'a qo'yish" kabi ustuvor vazifalar aralash ta'limga metodik imkoniyatlarni yanada kengaytirish zarurigini ko'rsaladi. Bu esa, aralash ta'lim sharoitida talabalarni tadqiqotchilik faoliyatiga taylorlashning metodik modelinini ishlab chiqish va uni amaliyotga joriy etishning didaktik ta'minoti va pedagogik shart-sharoitlarni takomillashtirishni taqozo etadi.

¹ Ozbekiston Respublikasi Prezidenti 2019 yil 8 oktabrdagi "O'zbekiston Respublikasi olyi ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlanishi konsepsiyanini tasdiqlash lo'g'isida"gi PF-5847-son Farmoni. - URL: <https://lex.uz/docs/4545884>.

MAVZUGA OIDI ADABIYOTLAR SHARI

S.I.Ojegovning izohli lug'atida "tadqiqot" tushunchasiga quyidagicha ta'rif keltirilgan "Tadqiqot - odatta, biror masala yoki hodisani chuqur o'rganish, uni har tomonlama ko'rib chiqish, ma'lum bir maqsad asosida aniqlik kiritish va natijada ilmiy xulosalarga kelish jarayonidir. Bu jarayon ilmiy o'rganishning markazida turadi va ilmiy faoliyatga xos belgilardan bini hisoblanadi".²

Mazkur atamanning ingliz tilidagi ekvivalenti sifatida "research" fel'i ishlataladi. Tilshunos V.K.Myuller ushu so'zning semantik tarkibini tari'l qilib, uni ilki asosiy qismiga ajratadi: "re" - "yana, takroran", "search" - "izlanish, tekshirish, tajriba qilish" degan ma'nolarni anglatadi. Shunday qilib, "research" tushunchasi, aslida, mal'um bir bilim sohasi doirasida chuqur, qayta-qayta va tizimi tarza olib boriladigan ilmiy o'rganish faoliyatini bildiradi.³

Ilmiy manbaalarga tayangan holda olib borilgan nazariy tahillilar va uning metodologiyasi tadqiqot mavzusining ichki mohiyatini anglash, unga xos ilmiy konseptual xususiyatlar hamda awal o'rganilmagan muammoni, dolzarb jihatlarini aniqlash imkonini beradi. Jumladan, A. Derkach quyidagi fikri ilgari suradi: "Pedagogikada tadqiqot – bu ilmiy bilish usullaridan foydalangan holda ta'lim, o'qitish va tarbiya jarayonlarida yuzaga keladigan muammolarini hal etishga qaratilgan faoliyatdir. Unga ko'ra, ilmiy tadqiqot deganda, ta'lim-tarbiya jarayonini taskil etishdagi uslubiy echimlarni ishlab chiqish, fanlarni o'qitish tarmoyillari va pedagogik qonuniyatlarini aniqlashga qaratilgan, nazariy va amaliy jihatdan asoslangan faoliyat tushuniladi".⁴

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Umuman ilmiy tadqiqotlarni ularning turli aspektlari asosida tasniflash va tadqiq qilish mumkin. Manbalardarda keitirilgan tasniflarda tadqiqotlarning quyidagi turflari ko'p uchraydi:

- fundamental tadqiqot;
- amaliy tadqiqot;
- innovasion tadqiqot.

Asosiy ilmiy izlanishlar deb atlantuchi fundamental tadqiqotlар – bu inson, jamiyat hamda tabiiy muhitning tarkibi, funktsional xususiyatlari va rivojanish mexanizmlarini chuqur tushunishga qaratilgan nazariy yoki tajriba asosidagi ilmiy faoliyat yo'nalishidir. Ushbu turdag'i izlanishlarning bosh masadi – bevosita amaliy echimlar ishlab chiqish emas, balki yangi, ilgari nom'a lum bo'lgan ilmiy bilimlarni aniqlash orqali fan taraqqiyotiga zamin yaratishdan iboratdir.

Amaliy tadqiqot – bu yangi bilimlarni qo'llashga yo'nalitilgan tadqiqot hisoblanib, aniq masalalarni echish va amaliy maqsadga erishishga yo'nalgan faoliyatdir. Demak, tadqiqotchilik faoliyatiga inson, jamiyat va tabiat muhitining tuzilishi, funktsional mexanizmlari hamda rivojanish qonuniyatları haqidagi yangi bilimlarni izlash va ilmiy mehnat qilish orqali shakllantirish, ulami amaliy ehtiyojar asosida qo'llashga qaratilgan ilmiy izlanishlar majmuasi sifatida qarashlimiz mumkin. Shunday ekan, ilmiy izlanish faoliyatni nazariy tahlillar asosida olib boriladigan fundamental tadqiqotlар bilan bir qatorda, mavjud ilmiy natijalarini real hayot muammolarini hal qilishga yo'nalituvchi amaliy tadqiqotlarni ham qamrab olishi lozim.

Tadqiqotchilikning mazkur ikki turi – biri bilimlar kengayishini, ikkinchisi esa ularning amaliyotda ttabqiqini ta'minlaydi. Shu boisdan, har qanday mukammal ilmiy faoliyatda mazkur yo'nalishlarning uyg'unligi muhim hisoblanadi.

Innovasion tadqiqot esa, tadqiqot olib borishga motiv, motivatsiya yoki turki beradi, bunda insonnинг yangilikni biliishga qiziqishi va intilishi ishtirot etadi; amaliy tadqiqot esa rag'bat(stimul) va shaxsiy tashabbus kuchi bilan aniq amaliy masalani yechish ehtiyojini qondirishga xizmat qiladi.

M.N.Skatkin fan va ilmiy-tadqiqot maqsadlaridan kelib chiqib quyidagi kelingan fikri bizning ilmiy tadqiqot-chilikka bo'lgan yondashuvimizga mos: "Pedagogik ilmiy tadqiqotning asosiy vazifasi o'qitish o'rnatish, faoliyati, paydo jarayonlari haqida yangi ishonchli bilimlarga erishish, ularning mohiyatini ochish (ichki tuzilmasi, faoliyati, paydo bo'lishi va rivojanishi), pedagogik hodisalar orasidagi bog'lanishlarni obyektiv qonuniyatlarini ochib berishidir".⁵

Zhidneva T.P. tadqiqotchilik faoliyatining quyidagi komponentlarni ajratib ko'satgan: axboroti (mavjud bilimlar haqida axborot olish, bu bilimlarni umumlashirish, qayd etish); analitik – tanqidiy (mavjud bilimlarni tahsil qilish va tanqidiy o'rganish, tadqiqot mavzusining qisman yoki to'la anglanmagan qismini aniqlash asosida tadqiqot muammosini qo'yish (shakllantirish); shaxsiy-tadqiqotchilik (yangi bilimlarni olish uchun nazariy va tajribaviy tadqiqotlarni o'tkazish, tadqiqotning oraliq natijalarini qayd etish).⁶

² Ожегов С.И. Словарь русского языка. Шведова.- 2-иц. -М.: Рус.яз., 1998. - 928 с.

³ Мюллер В.К. Англо-русский словарь / -М.: Русский язык, 1989 г., –с.23

⁴ Деркач А.А. Акмеологические основы развития профессионала. - М., Воронеж, 2004. -752 с.

O'quvchilarning tadqiqotchiлик faoliyatı deganda, biz uarning zamonaiviylar assosida izlanish usullarini qo'llash, tajiba asosida mustaqil tarzda nazariy hamda amaliy bilimlarni egallashiga yo'naltirilgan ilmiy-iödiy-intellektual faoliyatini tushunamiz. Bu jarayon talabaning nafaqat fan doirasidagi tushunchalarini o'lashtirishi, balki uarni amaliy muammolar echimida qo'llash malakasini shakllantirishga xizmat qiladi. Mazkur faoliyatning asosiy bosqichlari quyidagicha izchil tartibda tashkil etiladi: avalo, tadqiqot ob'ekti va asosiy muammosi aniqlanadi; so'ngra ushbu muammoni o'rganish bilan bog'liq mavjud nazariy manbalar tahlili qilinadi; tadqiqot uchun maqpul metodika tanlanib, u amaliyoqla tabiq etiladi; zurnur empirik materiallar yig'ilib, chuqur tahlili qilinadi. Yakuniy bosqichda esa, olingan ma'lumollar asosida umumiy ilmiy xulosalar chiqariladi hamda shaxsiy ilmiy nuqtai nazar shakllanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yuqorida keltirilgan nazariy va amaliy ma'lumotlar hamda miliy hamda xorijiy tajribalarni tahlili etish orqali tadqiqotchi o'quvchiga quyidagicha ta'rif berdir: "tadqiqotchi o'quvchi"- o'zining usidi muntazam ishlhaydigan, ilmiy yangilikni, samarador ishlchlarni professional qadriyat darajasiда bilgan, intellektual resurslarni boyitishga bo'lgan davlat va jamiyat buyurtmasini anglagan, zamon talabari va innovatsion yondashuvlarni intensiv tarzda o'rganib, o'zining kasbiy faoliyatida tahliliy qo'llay oladigan izlanuvchidir.

Olib borilgan ilmiy kuzatuva tahlillar shuni ko'rsatadi, oly ta'lim massassalarini tamomlagan mutaxassislarining o'z sohasi bo'yicha etakchi tashkilotlarda faoliyat yurita olishlari, avvalo, ulearning kasbiy tayyoragarligi va professional malka darajasi bilan uzviy bog'iqidir. Ana shu holatdan kelib chiqib, biz tadqiqotimizda oly ta'lim muhiyida talabalarning ilmiy izlanishga jaib qilinishida samara ni natijalarga olib keluvchi omillarni aniqlashni asosiy maqsad sifatida belgiladik.

Nazariy-metodologik tahlillar shuni ko'rsatadi, kichik yoshdagagi o'quvchilarga tadqiqot yo'llari ilk qadamlar sifatida tavsiya qilinadi.

Bunda ilmiy va amaliy vazifalarini quyidagicha shakllantirish mumkin:

- o'quvchilarni tadqiqotchilik faoliyatiga jaib qilishning zaruratini aniqlash (ya'ni, nima sababdan o'quvchilarning ilmiy faoliyat bilan shug'ullanishlari zarur?);
- ta'lim jarayonining tashkiliy-tuzilimiy xususiyatlari (masalan, aralash ta'lim va uning komponentlari) qaydarajada o'quvchilarda tadqiqotchilik ko'nikmalarining shakllantishiga ta'sir ko'rsatishini ilmiy asoslash;
- o'quvchilarning ilmiy izlanishga bo'lgan munosabatiga ijobjiy yoki salbiy ta'sir qiluvchi, motivatsiyasini oshiruvchi omillarni aniqlash hamda amalga oshinish mexanizmlarini tahlil qilish.

O'quvchilarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga oid samarali yondashuvlar sohasida ko'plab tadqiqotlar olib borilmoqda. Respublikamizda ushbu mavzu asosan pedagogika va falsafe sohalari doirasida chuqur o'rganilganligi alohida e'tirof etiladi. Jumladan, bu tadqiqotlar asosan oly ta'limga yo'naltirilgan ammol maktab davri ko'pincha e'tibordan chetda qolgan.

Masalan, mamlakatimiz olimlardan, "ilmiy tadqiqot metodologiyasi" fani kontekstida talabalar va yosh olimlarning amaliy ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan metodologik yondashuvlar N.Shermuhamedova¹⁴, A.Azizqulov¹⁵, I.Safnazarov¹⁶ kabi olimlar tomonidan mukammal tahlili qilinjan. O'quv jarayonida pedagogik texnologiyalar yordamida talabalar bilim va ko'nikmalarini ilmiy-tadqiqot faoliyatiga yo'naltirish masalasi sohada tajribali mutaxassislar tomonidan keng tadqiq etilayotganligini aytish mumkin. Jumladan, R.Djuraev¹⁷, R.Ishmuhamedov¹⁸ va Zokirova D.¹⁹ kabi olimlar mazkur sohada o'zining chuqur ilmiy izlanishlarini olib borib, muhim xulosalarga erishganlar.

Yuqorida keltirilgan tahlillardan kelib chiqib, ilmiy tadqiqot jarayoni bir qator asosiy tarkibiy qismlardan iborat ekanligini ko'rish mumkin. Ular orasida eng avalo, ilmiy muammoni aniqlash va uni maqsadli tarzda shakllantirish bosqichi ajralib turadi. Keyinchalik, mayjud axborot manbalarini dasllabki nazariy tahlili qilish, muammolar va ularga mos kelishi mumkin deb hisoblangan echim usullarini aniqlash hamda ilmiy farazlarni ilgari surish bosqichlari kiradi. Ushbu ilmiy farazzlar asosida yangi ilmiy dailillar o'kazildi, tajriba ishlari esa oldindan rejashishiriladi va tegishli metodik asosda tashkil etiladi. So'ngra, amaliy eksperimentlar bajarilib, ulearning natijalarin chiqarilishi qilinadi, statistik jihatdan umumlashiriladi hamda dasllabki gipotezlar ishorchilik nqtasi nazaridan sinovdan o'kaziladi. Ushbu tahlili natijalari asosida yangi ilmiy dailillar keltiriladi, muayyan qonuniyattar shakllantiriladi va asosli ilmiy xulosalar bilan birga taxminiy prognoz ishlab chiqiladi. Amaliy yo'nalishdagi tadqiqotlarda esa, oshimcha bosqich sifatida olingan ilmiy natijalar albatta ishlab chiqarish, texnologiya yoki xizmat ko'rsatish sohalariga tabiq qilish rejashishiriladi va joriy etish ishlari olib boriladi. Umuman olganda, ilmiy izlanish, yangi bilimlarni izlash, ilmiy mehnat strukturasini aynan ushbu bosqichlarning har xil kombinatsiyasi belgilaydi, ya'ni har bir tadqiqot o'zining maqsad va yo'nalishiga qarab mazkur komponentlardan turicha foyda lanadi.

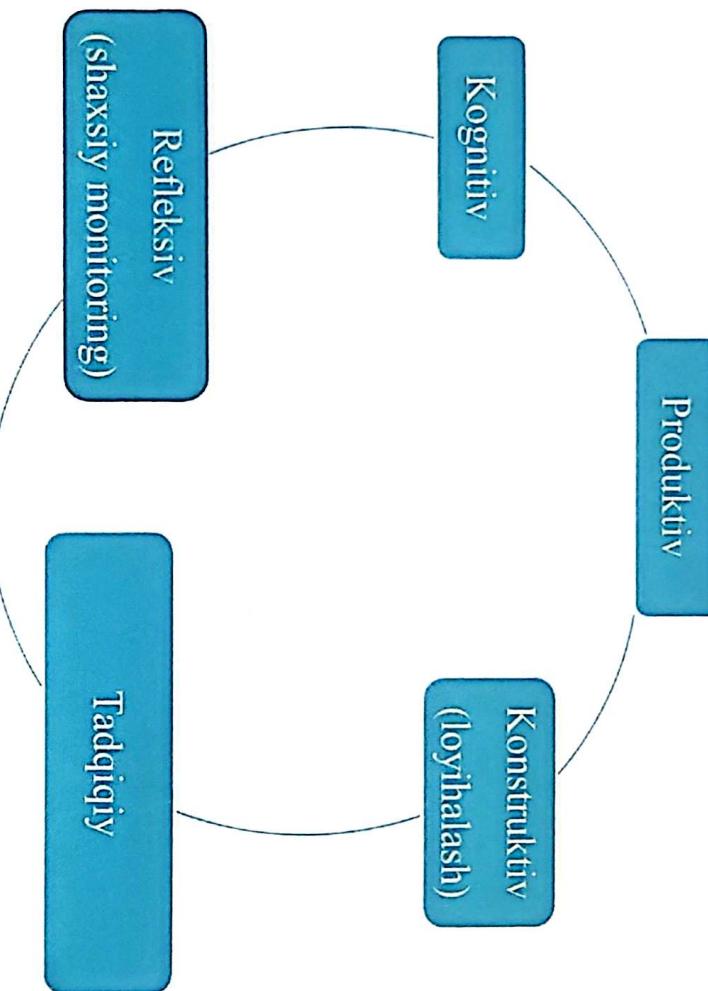
XULOSA VA TAKLIFLAR

O'quvchilarni maktab yoshidan boshlab kichik ilmiy faoliyatga samarali jaib etish masalasida o'quv jaronida zamonaliv pedagogik texnologiyalar va yangi o'qitish shakllarining tadbiqi masalalari bugunning o'ta muhim jihatni sanaladi. Bizning fikrimizcha, tadqiqot faqat talabalar va undan kattalar uchun emas, balki o'quvchilarning tadqiqotchilik faoliyatiga tayyorlarligini shakllantirish bugungi zamonaliv o'qitishda o'ta muhim tadqiqotlar sarasiga kiradi.

Umumiy orta ta'lim, ayniqsa ixtisoslashgan maktab o'quvchilarni rivojlantirishning tashkiliy-pedagogik, psikologik-motivatsion, umumididaktik va o'ziga xos xususiyatlarni tadqiq etib, pedagogik jarayonni loylahashda maniqiy fikrlashga yo'naltirigan darslarni innovatsion yondashuvlar vositasida tashkili etishda asosiy omil sifatida baholaniadi. Bunday integrativ ta'lim bosqichlari nazariy bilim va ko'nikimalarga ega bo'lishni tadqiqotchilik tamoyiliga mos ta'lim jarayonini tuzilishini qiyosiy-mazmuni tahlili qilishi, yakuniy xulosa chiqarishni ta'minlash kabi o'quvchi imkoniyatlarni tizimli shakllantiradi.

Darsda o'quvchilarni ilmiy-tadqiqot ishlariга tayyorlash uning barchasini izchil o'zlashтиrishdan iborat komponentlar ya ni: motivatsion, mazmuni, faol, aks ettirovchi va qayta tadbiq etish faoliyatini shakllantiradi.

Ushbu tadqiqotlar pedagogik jarayonda ilg'or yondashuvlar va metodlarning amaliy ahamiyatini o'rGANISHGA yo'naltirigan bo'lib, ujar ilmiy izlanish salohiyatini oshirishda muhim omil sifatida namoyon bo'ishi bilan birga yangi imkoniyatlarni ixtirolar uchun ham zamin tayyoraydi.

1-rasm: *Tadqiqotchilik faoliyatini amalga oshirish komponentlari*

Ushbu tadqiqotchilik faoliyatini amalga oshirish komponentlariغا mutaxassislik xususiyatlarini inobatga olgan holda yondashuv zarur.

O'quvchilar bilan olib boprigan tadqiqotlar mohiyati bininchidan, tadqiqotchilik faoliyati komponentlarning algoritmi sifatida bo'lajak yangi avlod kadrlariga, shuningdek ularni sohaga oid ilmiy-tadqiqot ishlariга samarali tayyorlash uchun juda muhim hisoblanadi. Dars ta'lim jarayoniga zamonaliv bilmlarni intensiv integratsiya qilibni taqazo qiladi. Ikkinchidan, zamonaliv o'qitish usullari va shakllarini qo'llash, turli xil axborot texnologiya vositalariidan foydalananish, muammoli o'qitish va tanqidiy, loyiha viy yondashuvlardan kasbyi fanlar tizimida akademik-jitmoiy motivatsiyani kuchaytiruvchi o'quv-grafikli topshinqlarni, pedagogik dizaynga muvoqiq xronologik tasniflashni tatbiq etish kabi yangicha munosabatlarni ham tadqiq etadi. Uchinchidan esa, o'quv jarayonini personalallashtirishga qaratilgan texnologiyalar, yangi zamonaluv o'qitishga oid ta'lim shakllarini ishlab chiqish imkonini kengaytirdi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- Mirziyoyev M.M. 2019 yil 8 oktabrdaqgi "O'zbekiston Respublikasi oly ta'lim tizimini 2030-yilgacha nivojlanish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gl PF-5847-son Farmoni. - URL: <https://lex.uz/docs/4545884>.
- Djuraev R.X., Tolipov O.Q., Safarova R.G., Toradulov X.O., Inoyatova M.E., Divanova M.S. Pedagogik atamalar lug'ali. -T: OZPFTI, 2008. -183 b.
- Saifnazarov I. Muxtorov A. Boboyev A. Ilmiy tadqiqot metodologiyasi. o'quv-uslubiy qo'llanna. -T: "Iqtisodiyot", 2014, -136 b.
- Shermuhamedova N.A. Ilmiy tadqiqot metodologiyasi. Darslik. -T: "Innovatsiya-Ziyo", 2020, 453 bet
- Azizqulov A. Axborollashgan jamiyatning fasafov yuamtolari. - Sammarqand, 2021. - B.13-14.
- Derkaev A.A. Amneopologicheskie osnovy razvitiya professoionala. - M., Boronje, 2004. -752 c.
- Istomikhamedov R., Mirsoliyeva M., O'quv jarayoniда innovation ta'lim texnologiyalar. - T: "G'an va texnologiya", 2014. -60-b
- Zokirova D. Integrativ yondashuv asosida bo'lajak mutaxassislarini kasbiy-innovatsion faoliyalga tayyorlashning metodik modeli. Ta'lim, fan va innovatsiya. 2-sin, 2023-y. -590-b
- Злынцева Т.П. Организация исследовательской деятельности студентов университета в процессе профессиональной подготовки: дис. ... канд. пед. наук. - Магнитогорск, 2006. -204 с.
- Скаткин М.Н. Методология и методы педагогических исследований. - М.: Педагогика, 1986. - 152 с.